Ügyiratszám: ABI-456-2/2010/K

Szabados Gábor úr részére

elnök

Magyar Bányászati és Földtani Hivatal

1590 Budapest

Pf.: 95.

Tisztelt Elnök Úr!

Megkeresésében a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban : Bt.) 25. §-ának értelmezése, valamint egyes bányászati adatok nyilvánossága tárgyában kérte állásfoglalásomat.

Amint Ön előtt bizonyára ismert, folyó év május 9. napján dr. Kerekes Zsuzsanna főosztályvezető asszony és dr. Révész Balázs adatvédelmi szakértő munkatársaim hivatala elnökhelyettesével, dr. Katona Gábor úrral valamint dr. Hámor Tamás úrral személyes konzultáció keretében vitatták meg a kérdéseket. Amint a találkozón kiderült, álláspontomról előzetesen, a Bt. közeljövőben esedékes módosítása okán szeretnének tájékozódni.

Az Ön által felvetett kérdésekre sorrendben a válaszom a következő:

1. „Egyetért-e Ön azzal, hogy a koncessziót kezdeményező bányavállalkozó adatai és a koncessziós szerződés adatai ne képezzék szolgálati titok tárgyát?”

Az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény (Ttv.) 4. § (1) bekezdése szerint szolgálati titok az e törvény szerint minősítésre felhatalmazott által meghatározott adatfajták körébe (szolgálati titokkör) tartozó adat, amelynek az érvényességi idő lejárta előtti nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése és felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé tétele, továbbá az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele sérti vagy veszélyezteti az állami vagy közfeladatot ellátó szerv működésének rendjét, akadályozza a feladat- és hatáskörének illetéktelen befolyástól mentes gyakorlását, és ezáltal közvetve a Magyar Köztársaság törvényben meghatározott érdekeit hátrányosan érinti.

E definíció alapján nem látom igazoltnak, hogy a koncessziót kezdeményező bányavállalkozó adatai jogszerűen szolgálati titokká minősíthetők volnának. Ezért indokoltnak tartom a Magyar Bányászati Hivatal szolgálati titokköri jegyzéke (Magyar Közlöny 1997/59. szám) 6. pontjának törlését.

A Hivatal szolgálati titokköri jegyzékének 7. pontja szerint szolgálati titoknak minősülnek *„a koncessziós szerződés adatai a szerződő felek megnevezésére, a területre, a határidőkre, a koncessziós díjra és a nyersanyagra vonatkozó adatok kivételével.”* E pont szintén nincs összhangban a Ttv. 4. § (1) bekezdésében meghatározott szolgálati titok definíciójával. Amennyiben a titokköri jegyzék összeállítójának célja elsősorban az üzleti titok védelme volt, úgy felhívom a figyelmét, hogy 2003. óta az Avtv. 19. § (6) bekezdése kimondja, hogy a közérdekű adatok megismerésével és nyilvánosságával összefüggésben az üzleti titok megismerésére a Polgári Törvénykönyvben foglaltak az irányadók.

A Ptk. 81. § (3) bekezdése pedig egyértelműen úgy fogalmaz, hogy nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezménnyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog

megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.

A szolgálati titokkör 7. pontjának érvényességét megkérdőjelezi, hogy abból hiányzik a minősítés érvényességi idejének megjelölése.

A fentiek alapján, tehát kérem Elnök Urat, hogy a Hivatal szolgálati titokkörét felülvizsgálni, az titokkör tervezetét pedig számomra véleményezésre megküldeni szíveskedjék.

2. Második kérdése arra vonatkozik, hogy miként egyeztethetők össze a Bt., a Ptk., valamint az Aarhus-i Egyezmény rendelkezései a bányászati tevékenységgel kapcsolatos adatok nyilvánosságának mérlegelése során. A bányászati tevékenységgel kapcsolatban a hatályos jogszabályok és uniós irányelvek alapján mely adatok minősülnek üzleti titoknak?

A kérdés megítéléséhez az alábbi jogszabályi rendelkezéseket kell tekintetbe venni:

A) A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.)

„19. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy (a továbbiakban együtt: szerv) a feladatkörébe tartozó ügyekben - így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan - köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szervek rendszeresen elektronikusan vagy más módon közzéteszik, továbbá erre irányuló igény esetén a 20. § rendelkezései szerint hozzáférhetővé teszik a tevékenységükkel kapcsolatos legfontosabb - így különösen a hatáskörükre, illetékességükre, szervezeti felépítésükre, szakmai tevékenységükre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokukban lévő adatfajtákra és a működésükről szóló jogszabályokra, valamint a gazdálkodásukra vonatkozó - adatokat. A tájékoztatás módját, a vonatkozó adatok körét jogszabály is megállapíthatja.

…

(6) A közérdekű adatok megismerésével és nyilvánosságával összefüggésben az üzleti titok megismerésére a Polgári Törvénykönyvben foglaltak az irányadók.

B) A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény

172. § Ha törvény eltérően nem rendelkezik, kizárólag az állam tulajdonában vannak

a) a föld méhének kincsei.

81. § (2) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette.

(3) Nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezménnyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, ***az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével*** *kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.*

(4) Az, aki az államháztartás valamely alrendszerével pénzügyi, illetve üzleti kapcsolatot létesít, kérésre köteles a jogviszonnyal összefüggő és a (3) bekezdés alapján közérdekből nyilvános adatokra vonatkozóan tájékoztatást adni. A felvilágosítás oly módon is történhet, hogy az adatokat a honlapon vagy a hirdetményi lapban teszik közzé. A felvilágosítás megtagadása esetén, vagy ha a felvilágosítást kérő szerint a tájékoztatás nem kielégítő, a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása kezdeményezhető.

C) A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény

25. § (1) A bányavállalkozó a bányászati tevékenység során nyert földtani adatokat évente köteles az állami földtani feladatokat ellátó szervnek megküldeni.

(2) A bányavállalkozó köteles az ásványi nyersanyag mennyiségére, minőségére és elhelyezkedésére vonatkozó kezdeti adatokat a kutatási zárójelentésben, a termelés megkezdését követően az ásványvagyonban bekövetkezett változást évente, továbbá a bánya bezárásakor, illetve a mező felhagyásakor pedig a visszahagyott ásványvagyonról készített kimutatást az állami földtani feladatokat ellátó szervnek megküldeni.

(3) Üzleti titokként kell kezelni a kutatási jog jogosultja által a kutatási zárójelentésben és egyéb módon szolgáltatott adatokat a jogosultság időtartama alatt, valamint a bányavállalkozó által a kutatási zárójelentésben, készletszámítási jelentésben és egyéb módon szolgáltatott adatokat a bányabezárási terv (42. §) jóváhagyásáig, bányatelek-megállapítás hiányában a kutatási zárójelentés elfogadását, illetőleg egyéb esetben az adatszolgáltatási kötelezettség keletkezését követő egy évig. Ez alatt az időtartam alatt az üzleti titokként kezelt földtani adatok forgalomképesek, amelyekkel a jogosult szabadon rendelkezik. Nem tartozik az üzleti titok körébe az elvégzett kutatások helyére és a kutatási adatok birtokosára vonatkozó információ.

D) A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXXI. törvény

2. Cikk

3. A „környezeti információ" jelent bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információt, melynek tárgya:

a) a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota.

3. Cikk

5. Ezen Egyezmény rendelkezései nem befolyásolják a Felek azon jogát, hogy olyan intézkedéseket tartsanak fenn vagy foganatosítsanak, amelyek ezen Egyezmény követelményeinél szélesebb körű hozzáférhetőséget biztosítanak a nyilvánosság számára a környezeti információhoz, szélesebb körű részvételt tesznek lehetővé a környezeti döntéshozatalban és szélesebb körű hozzáférhetőséget biztosítanak az igazságszolgáltatáshoz.

4. Cikk

4. A környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben az információ feltárása hátrányosan érintené:

d) a kereskedelmi és ipari információ bizalmas jellegét, ahol ez a bizalmas jelleg méltányolható gazdasági érdekekre figyelemmel a jog által védett. E körben azonban a környezetvédelem szempontjából releváns kibocsátási adatok nyilvánosak kell hogy legyenek.

E) A koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény

1. § (1) Ez a törvény állapítja meg

e) a bányászati kutatás és kitermelés, valamint az ezzel összefüggő bányászati melléktevékenységek,

koncessziós szerződés keretében történő átengedésének alapvető szabályait. Az egyes tevékenységek folytatásának módját, részletes feltételeit meghatározó ágazati törvények (a továbbiakban: ágazati törvény) csak e törvény keretei között rendelkezhetnek.

(2) Az ágazati törvény az (1) bekezdésben felsorolt tevékenységi körök, mint gyűjtőfogalmak keretein belül egyes tevékenységtípusok folytatását koncessziós pályázat kiírása, illetőleg koncessziós szerződés megkötése nélkül is lehetővé tehet (liberalizált tevékenységek).

19. § (1) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a koncessziós szerződésre a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A koncessziós szerződések megkötésével és teljesítésével kapcsolatban nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén.

F) Az Európai Parlament és a Tanács 2006/21/EK irányelve (2006. március 15.) az ásványinyersanyag-kitermelő iparban keletkező hulladék kezeléséről és a 2004/35/EK irányelv módosításáról

7. cikk

5. Ezen cikk szerint megadott engedélyben foglalt információkat az illetékes nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok számára hozzáférhetővé kell tenni statisztikai célból történő megkeresés esetén. A pusztán kereskedelmi természetű érzékeny információk – úgymint üzleti kapcsolatok, költségösszetevők és a gazdaságosan kitermelhető ásványvagyon mennyisége – nem hozhatók nyilvánosságra.

***

Az idézett jogszabályok alapján az álláspontom az, hogy a bányászati tevékenységgel kapcsolatban az állami szervek kezelésében lévő adatok közül a Ptk. 81. § (3) bekezdésében meghatározott adatok zárhatók el a nyilvánosság elől üzleti titokra tekintettel.

A koncesszió keretében végzett bányászati tevékenységgel összefüggésben a koncesszióról szóló törvény 19. § (3) bekezdése kimondja, hogy a koncessziós szerződés teljesítésével kapcsolatban nem lehet üzleti titokra hivatkozással visszatartani az információt a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben (Avtv.) meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség esetén. Az Avtv. 19. § (6) bekezdése pedig a Ptk.-ra utal. A koncessziós törvény idézett 1. § (1) bekezdése szerint az egyes koncessziós tevékenységek folytatásának módjáról az egyes ágazati törvények – így a Bt. is – csak a koncesszióról szóló törvény keretei között rendelkezhetnek.

Ennélfogva a Bt. 25. § (3) bekezdése, mely az üzleti titokra vonatkozó szabályozást tartalmazza ellentétes a koncessziós törvénnyel és ennek folytán a Ptk.-val is. A bányászati tevékenységgel kapcsolatos adatok nyilvánosságát a Ptk. alapján kell megítélni. Ez azt is jelenti, hogy az üzleti titkok köre jóval szűkebb a Bt.-ben megállapított körnél. A koncesszió keretében végzett bányászati kutatásokkal és a bányászati tevékenységgel kapcsolatos, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) kezelésébe kerülő adatok közül a Ptk. 81. § (3) bekezdése által meghatározott kör tekinthető üzleti titoknak: a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó olyan adatok, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna. E törvényhely alapján nem tartozhat a titkok körébe az éves kitermelt ásványi nyersanyag mennyisége, minősége, pontos helye, mert ezek az állami vagyon megszerzésével összefüggő fontos adatok. Az ásványi-nyersanyag kitermelési műszaki üzemi tervben szereplő adatok nyilvánosságának mérlegelésekor ugyancsak a Ptk. 81. § (3) bekezdése az irányadó.

Ezzel az értelmezéssel nem ellentétes az Európai Unió 2006/21/EK irányelve sem. Az irányelv 7. cikkének 5. pontja ugyanis csak annyit mond, hogy a pusztán kereskedelmi természetű érzékeny információk – úgymint üzleti kapcsolatok, költségösszetevők és a gazdaságosan kitermelhető ásványvagyon mennyisége – nem hozhatók nyilvánosságra. Ezen adatok a Ptk. szerint is üzleti titkok. A Ptk. alapján üzleti titoknak nem minősülő üzleti adatok nyilvánosságra hozatalához pedig az érintett gazdasági társaságok véleményét nem kell kikérni.

Az engedély alapján végzett bányászati tevékenységet illetően is az álláspontom az, hogy a Bt. ellentétes a Ptk. üzleti titokra vonatkozó szabályaival, ezen keresztül pedig az Avtv.-vel. A jogalkotó a Ptk. 2003. évi módosítását követően elmulasztotta a Bt. szabályait a Ptk. új 81. § (3) bekezdéséhez hozzáigazítani, ezért ezt a mulasztást pótolnia kell. Erre az illetékes tárca figyelmét felhívom.

A bányászati tevékenységgel összefüggő adatok nyilvánosságának mérlegelésekor – álláspontom szerint – nem játszik szerepet hogy egy korábban állami tulajdonú céget privatizáltak és a földtani kutatási adatok a cég apportjába tartoztak. A kérdés az, hogy az adatkérés időpontjában az MBHF kezelésében lévő adat az előbbiekben kifejtettek szerint üzleti titkot képezhetnek-e.

3. Harmadik kérdésére válaszolva: egyetértek azzal, hogy jelen állásfoglalásomat az MBFH a honlapján közzétegye.

Tájékoztatom végül, hogy az adatvédelmi nyilvántartásba történő bejelentkezés az erre a célra rendszeresített formanyomtatványon történik, ami honlapunkon érhető el. Az egyes bejelentések szükségessége és esetleges adminisztratív teendőik tárgyában Fazekas Béla mb. főosztályvezető (tel.: 475-7120) áll rendelkezésükre.

Budapest, 2010. január 14.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András